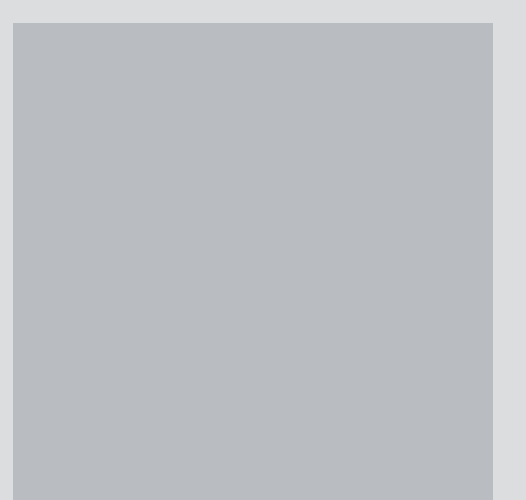
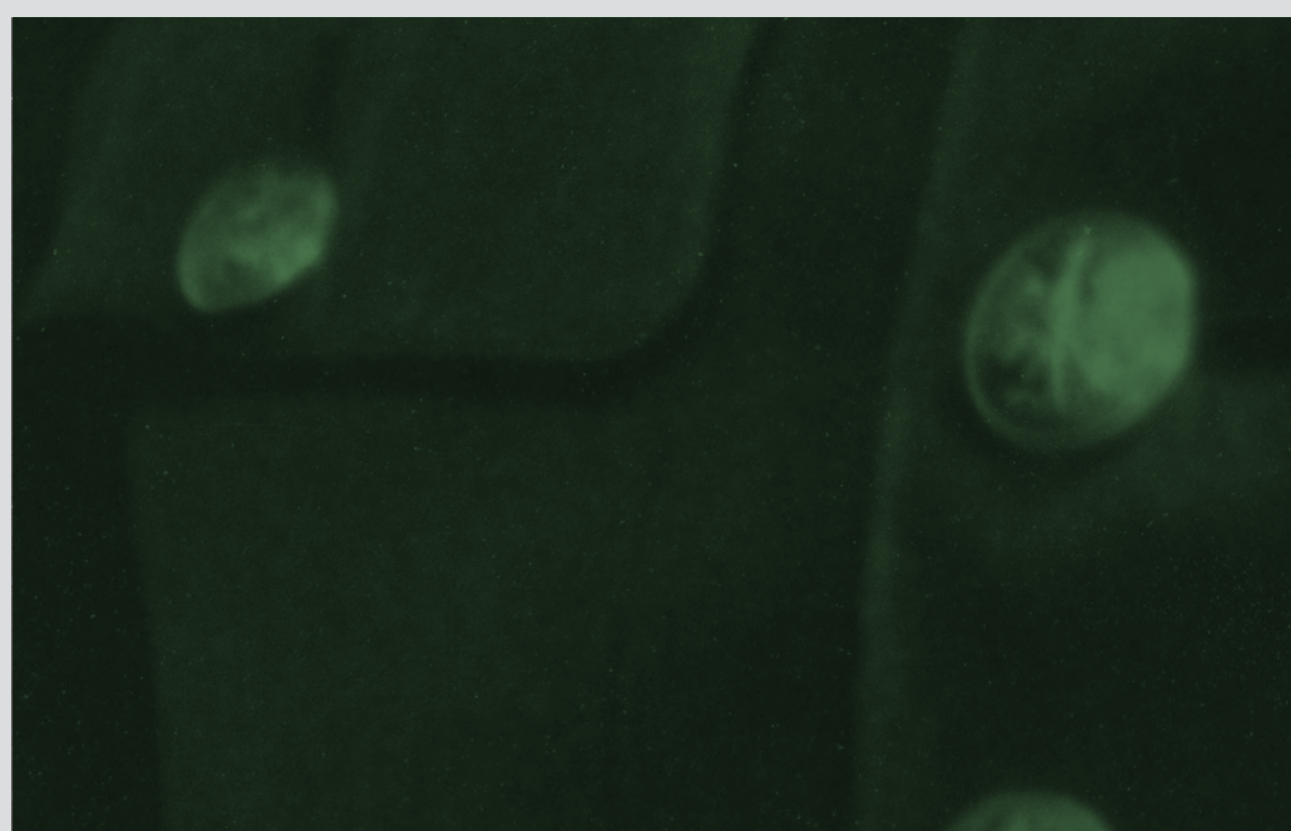
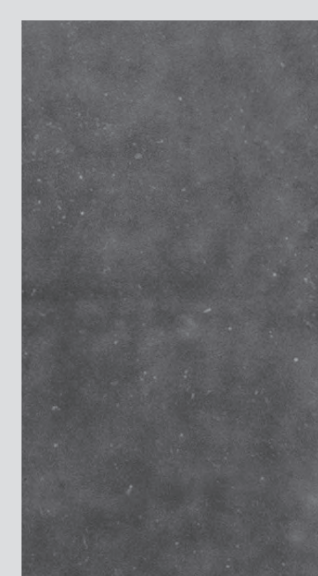
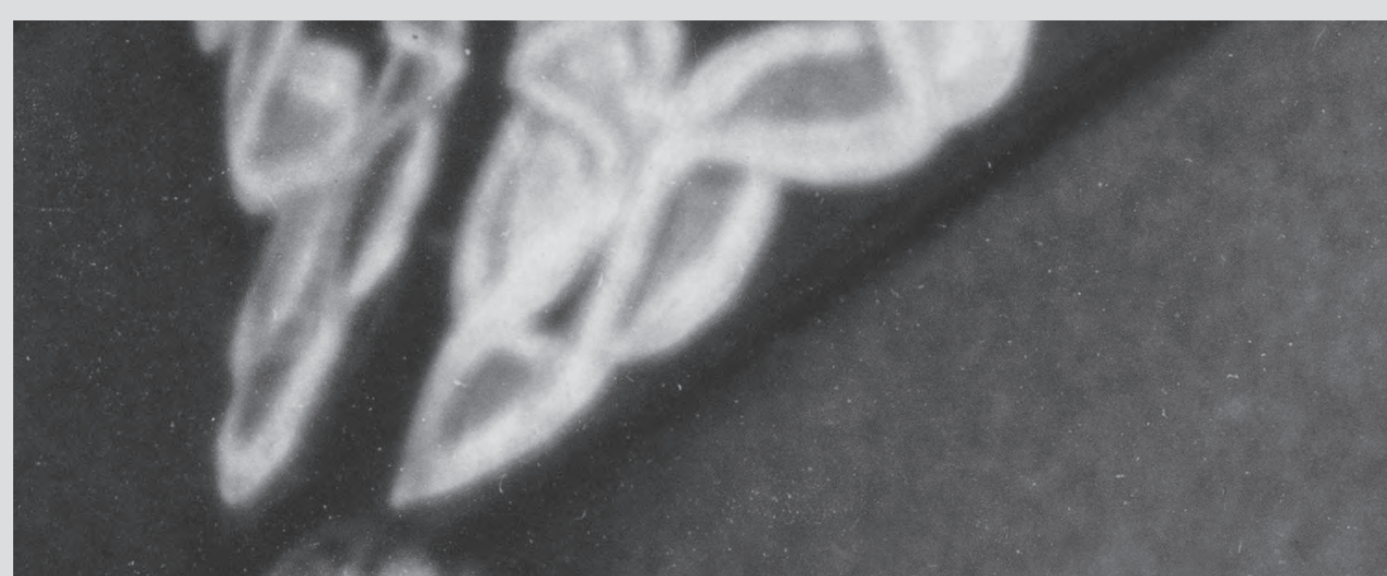

Łukasz Ciepliński

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

**BIOGRAFIE
WYSTAWY
ELEMENTARNE**

„Życie moje Polsce ofiarowałem”

Łukasz Konrad Ciepliński urodził się 26 listopada 1913 r. w Kwilczu, w powiecie międzychodzkiem w Wielkopolsce. Był synem Franciszka i Marii z d. Kaczmarek. W jego rodzinie żywe były tradycje patriotyczne. Dwóch braci Łukasza – Stanisław i Antoni – brało udział w powstaniu wielkopolskim.

Uczęszczał do szkoły powszechnej w Kwilczu i Międzychodzie. 1 września 1929 r. rozpoczął naukę w elitarnym Korpusie Kadetów nr 3 w Rawiczu. We wrześniu 1934 r. wstąpił do Szkoły Podchorążych Piechoty w Komorowie koło Ostrowi Mazowieckiej. W 1936 r. ukończył tę szkołę i został awansowany do stopnia podporucznika.

← Łukasz Ciepliński w mundurze galowym kadeta. 11 listopada 1936 r., jako delegat swojego rocznika Szkoły Podchorążych Piechoty, uczestniczył w spotkaniu z prezydentem RP Ignacym Mościckim
📍 AIPN Rzeszów

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

W listopadzie 1936 r. ppor. Łukasz Ciepliński rozpoczął służbę w 62. Pułku Piechoty Wielkopolskiej 15. Dywizji Piechoty, stacjonującym w Bydgoszczy. Pułkiem dowodził ppłk. Kazimierz Heilmann-Rawicz, żołnierz Legionów Polskich i Armii Hallera, uczestnik wojny polsko-bolszewickiej. W 1938 r. ppor. Ciepliński został dowódcą kompanii przeciwpancernej 62. Pułku Piechoty.

→ We wrześniu 1938 r. zdobył I miejsce w zawodach w pięcioboju nowoczesnym o mistrzostwo Wojskowego Klubu Sportowego w Bydgoszczy.
📍 Szkoła Podstawowa nr 28 im. Łukasza Cieplińskiego w Rzeszowie

↑ Łukasz Ciepliński w mundurze oficera 62. Pułku Piechoty
📍 AIPN Rzeszów

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

1939

Wojna

↑ Podporucznik Łukasz Ciepliński na czele pododdziału 62. Pułku Piechoty, prawdopodobnie powracającego z ćwiczeń do koszar. Zdjęcie zostało wykonane niedługo przed wybuchem II wojny światowej
📍 AIPN Rzeszów

W wrześniu 1939 r. 62. Pułk Piechoty Wielkopolskiej wziął udział w bitwie granicznej na przedpolach Bydgoszczy. W nocy z 6 na 7 września pułk ruszył w stronę Warszawy.

Podporucznik Łukasz Ciepliński uczestniczył w bitwie nad Bzurą – największej bitwie wojny 1939 r. W czasie walk wykazał się niezwykłą odwagą. Podczas jednego z niemieckich ataków zajął stanowisko poległego celowniczego armaty przeciwpancernej i zniszczył kilka czołgów, dzięki czemu zatrzymał natarcie wroga. Za ten czyn został odznaczony Krzyżem Orderu Virtuti Militari. 21 września część żołnierzy 62. Pułku Piechoty wraz z Cieplińskim przedostała się do Warszawy. Jeszcze 27 września żołnierze ci wzięli udział w kontrataku na Wilanów.

Podjechałem do niego galopem i nakazałem przesunięcie dział na właściwe stanowisko. W czasie zmiany stanowiska pada celowniczy. Ciepliński zeskakuje z konia, odtrąca zabitego i sam strzela. Początkowo pudłuje, ale następnie niszczy z miejsca osiem czołgów, w tym dwa wozy dowódcze. Przeciwuderzenie szwabskie spełzło na niczym.

dowódca pułku ppłk Kazimierz Heilman-Rawicz
o postawie ppor. Łukasza Cieplińskiego podczas bitwy nad Bzurą
(Elżbieta Jakimek-Zapart, *Sny wstają... Grypsy Łukasza Cieplińskiego z celi śmierci*, Warszawa 2020, s. 12)

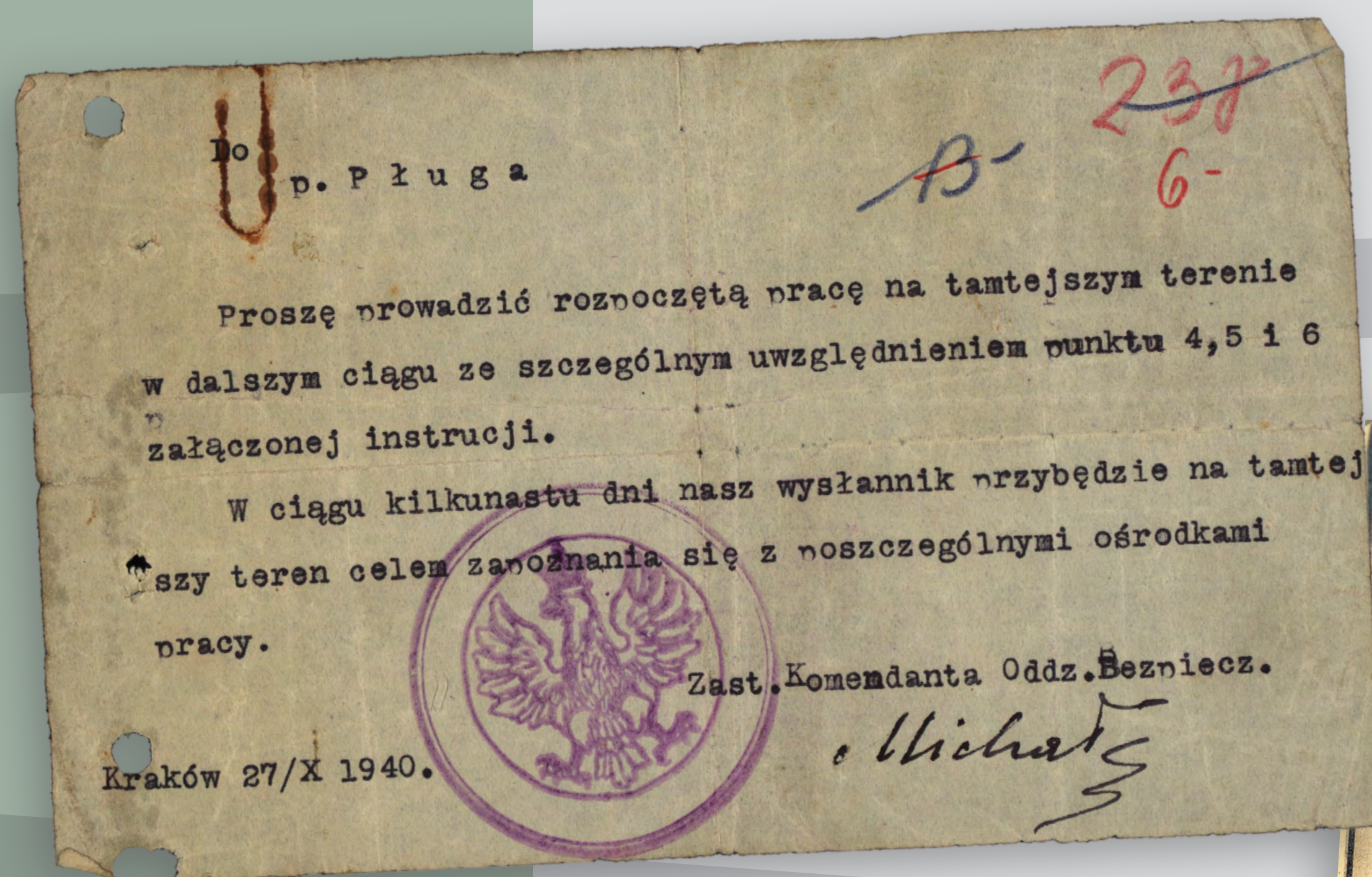
INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Konspiracja

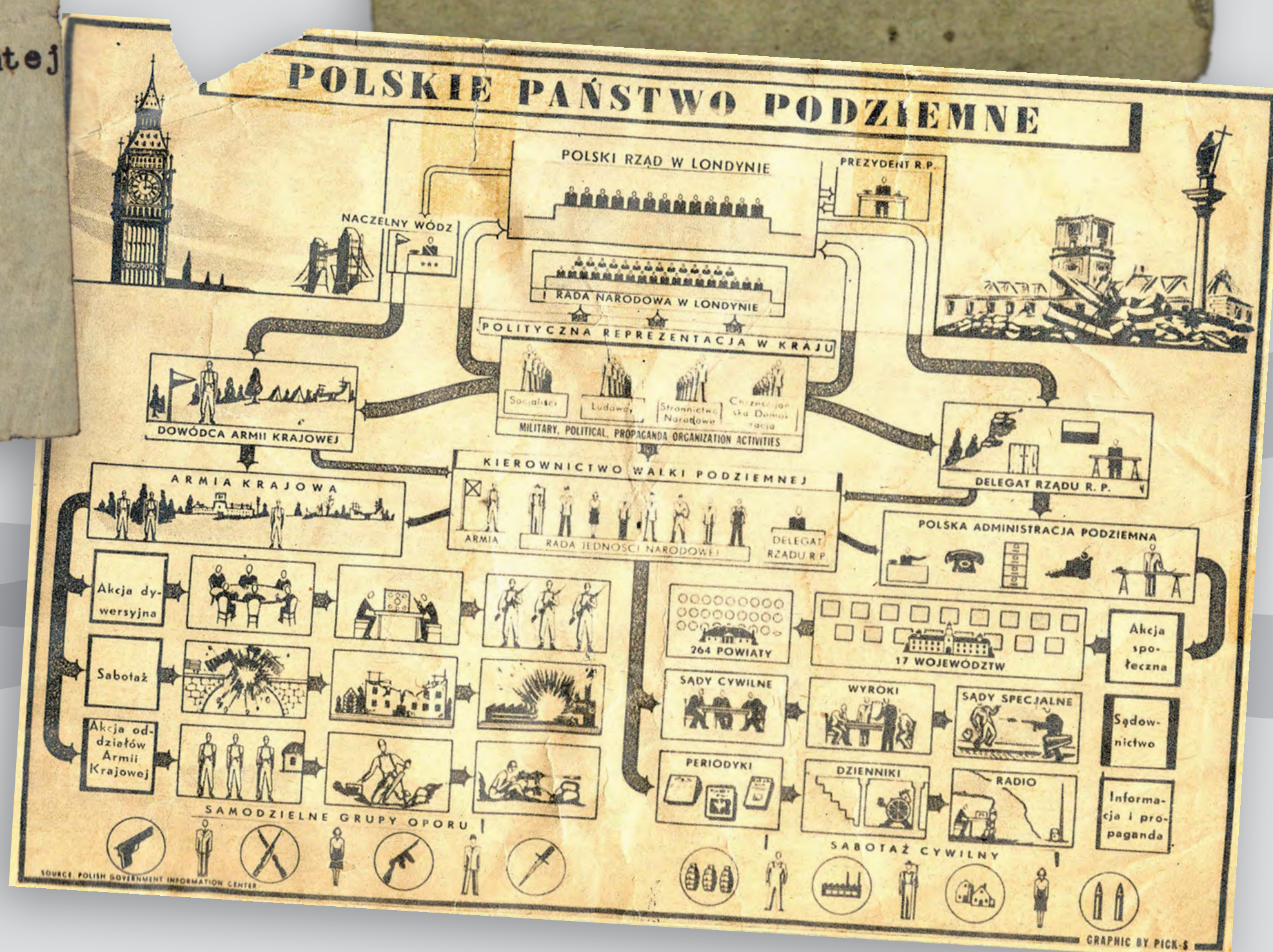
Po uniknięciu niemieckiej niewoli Łukasz Ciepliński dotarł do Rzeszowa, gdzie powierzono mu zorganizowanie Rejonu Organizacji Orła Białego.

W grudniu 1939 r. Ciepliński wraz z ppłk. Heilmanem-Rawiczem przedostał się na Węgry. W Poselstwie Rzeczypospolitej Polskiej w Budapeszcie przeszli szkolenie z zasad konspiracji. W styczniu 1940 r. podczas powrotu do kraju zostali aresztowani. Ciepliński spędził trzy miesiące w więzieniu w Sanoku, skąd udało mu się zbiec. W maju został mianowany komendantem Obwodu ZWZ Rzeszów. Od 1941 r. był dowódcą Inspektoratu ZWZ/AK Rzeszów. W okresie służby w AK został awansowany do stopnia majora.

→ Kenkarta Łukasza Cieplińskiego na fałszywe nazwisko Marian Kaczmarek
 AIPN Kraków

↑ Dokument Okręgu ZWZ Kraków z października 1940 r., adresowany do Łukasza Cieplińskiego
 Archiwum Państwowe w Rzeszowie

➤ Wydrukowany w Anglii schemat struktury Polskiego Państwa Podziemnego
 Kancelaria Prezydenta RP

INSTYTUT
 PAMIĘCI
 NARODOWEJ

Inspektorat Rzeszów

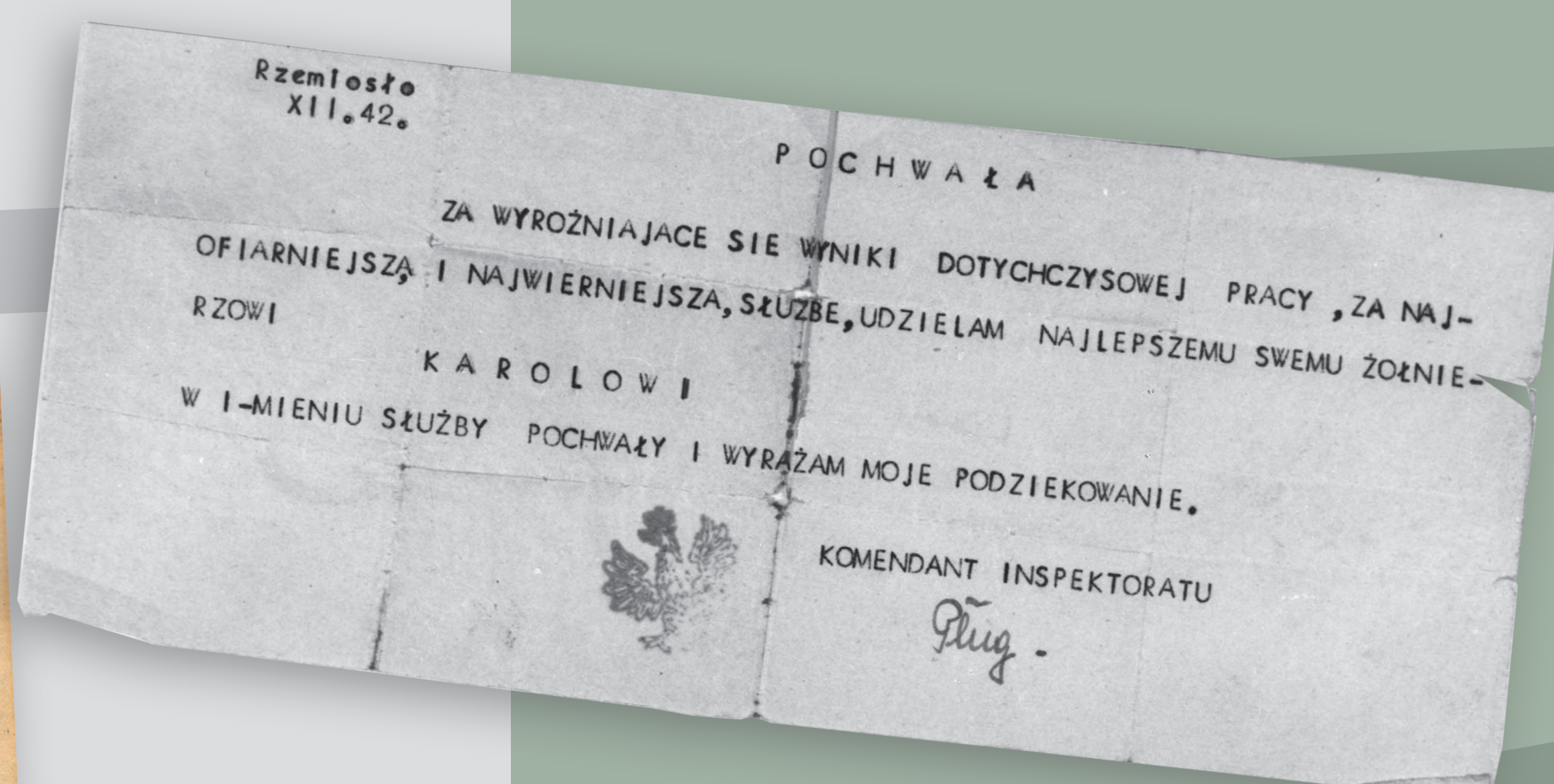

← Zdjęcie Łukasza Cieplińskiego z okresu okupacji niemieckiej
📍 AIPN Rzeszów

Łukasz Ciepliński pełnił funkcję inspektora rzeszowskiego do rozwiązania AK w styczniu 1945 r. W konspiracji posługiwał się m.in. pseudonimami „Antek”, „Pług”, „Apk”, „Ostrowski”. Pod jego dowództwem Inspektorat AK Rzeszów był najsilniejszym ze wschodnich inspektoratów krakowskiego Okręgu AK. Od 1943 r. wchodził w skład Podokręgu AK Rzeszów.

W Inspektoracie opracowano dokładne plany powstania powszechnego. Wydawano prasę konspiracyjną m.in. „Na Posterunku”. Prowadzono akcje sabotażowe i dywersyjne, m.in. 25 maja 1944 r. w ramach akcji „Kośba” zastrzelono dwóch niebezpiecznych funkcjonariuszy rzeszowskiego gestapo.

→ „Na Posterunku” – pismo Inspektoratu ZWZ/AK Rzeszów, ukazujące się w latach 1940-1944
📍 Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Błazowej Dolnej

↑ Pochwała inspektora rzeszowskiego z grudnia 1942 r. dla podległego mu żołnierza o pseudonimie „Karol”.
📍 AIPN Rzeszów

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

↓ Odręczny plan koszar niemieckich przy ulicy Langiewicza w Rzeszowie, wykonany przez AK

Archiwum Państwowe w Rzeszowie

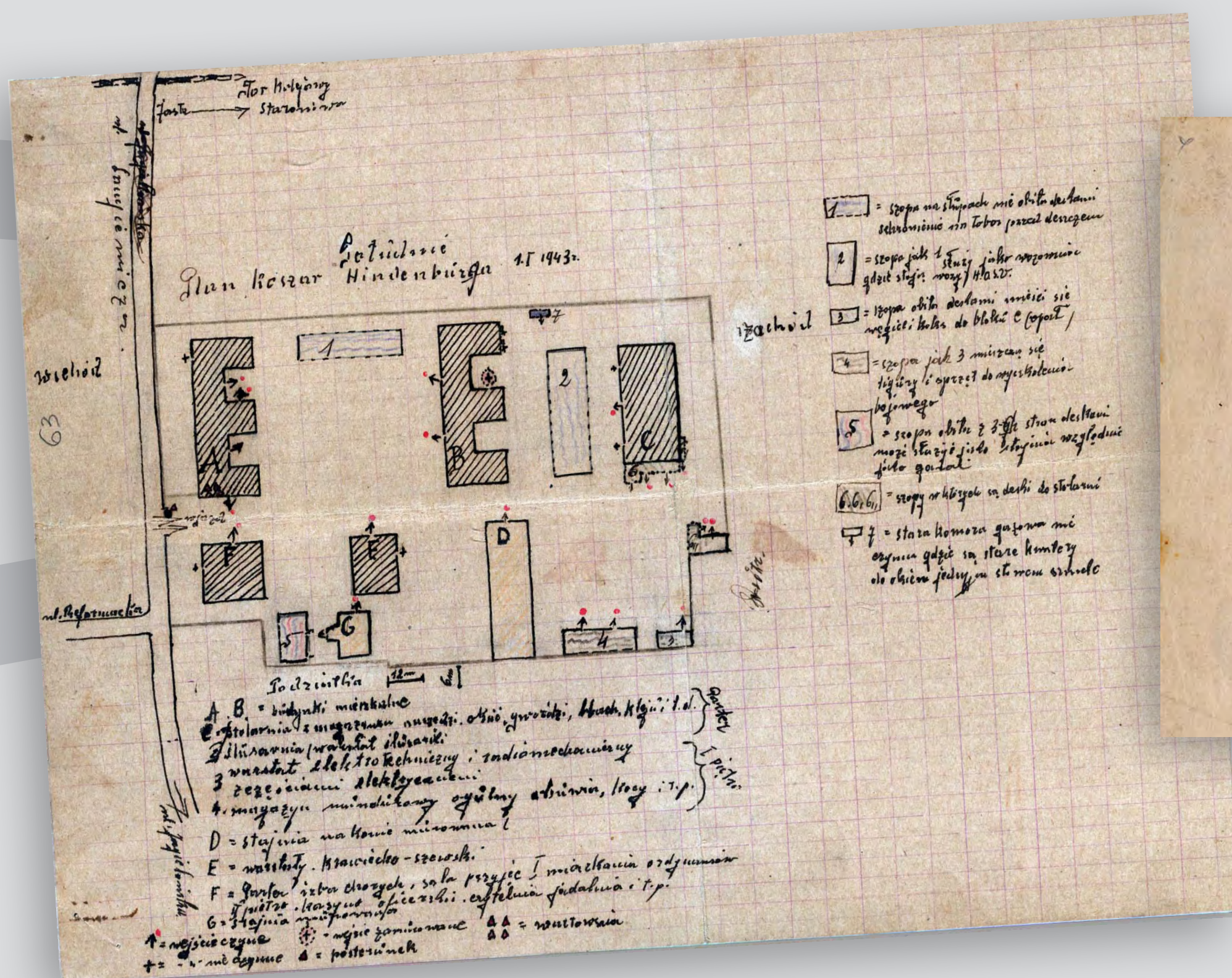
Rzeszowszczyzna, rejon Centralnego Okręgu Przemysłowego (COP), pozostawała w zainteresowaniu wywiadu AK. Żołnierze podlegli Cieplińskiemu zbierali informacje na temat okupanta, zachowania mniejszości narodowych, działalności UPA. Infiltrowano także środowisko komunistyczne.

Wywiad wojskowy gromadził informacje dotyczące niemieckiej infrastruktury militarnej: koszar, lotnisk, węzłów transportowych i poligonów, m.in. poligonu w Bliźnie, gdzie testowano broń „V”. Meldunki wywiadowcze docierały do Rządu RP w Londynie.

Kontrywiad neutralizował działalność agentów niemieckich i sowieckich.

← Sztafeta Inspektoratu AK Rzeszów wykonany w 1943 r.
 AIPN Rzeszów

↓ Instrukcja sporządzania meldunku z obserwacji ruchu drogowego Inspektoratu ZWZ-AK Rzeszów kryptonim „Rtęć”
 Archiwum Państwowe w Rzeszowie

Rtęć II. 42. Obserwacja ruchu samochodowego

Celem udoskonalenia meldunków z obserwacji ruchu samochodowego, a tym samym ułatwienia pracy ewidencyjnej, polecam wyniki obserwacji prowadzić i przedstawiać w raporcie mies. wdg załączonej tabeli. Aby obserwacja dała należyte wyniki, musi być ciągła. Punkty obserwacji winny być tak zorganizowane, aby dawały kasdorazowe jakie jednostki wjechały, jakie zatrzymały się, jakie opuściły dany teren. Godzina i znaki taktyczne podawać wiec nie w kolorach właściwych, powtórnie zauważone powtarzać, orientując się bowiem, że jednostka w danym godzie nadal w terenie przebywa. Przy samochodach W.J. podać numer rejestracyjny samochodu, Tabele obserwacji przedstawić osobno dla ruchu dofrontowego, odfrontowego i bokowego. Sprawy traktować poważnie nie tylko ze względu na potrzeby ewidencyjne, lecz także na szkolenie ludzi w rozpoznawaniu w ten sposób organizacji i sprzętu npla. Punkt obserwacji:

Kier. ruchu	Data	Znaki identyfik. Godzina	Rodzaj broni	Stan ludzi i sprzętu							
				Lu-dzi	Mo-cy	Samoch.	Sam.	Sam.	Sam.	Czołg	Poruc
nazwów	8.	7.	W.H. 20074. 1000	1	1	30					
Baricut											

W uwagach: bliższe określenia, znaki, barwy broni, Nr samoch.d-ocy W.J. Zawartość samochodów /benzyna, amunicja, rodzaj artylerii, czołgów itd.

308 /0/ Brześć.

INSTYTUT
 PAMIĘCI
 NARODOWEJ

1944

Akcja „Burza”

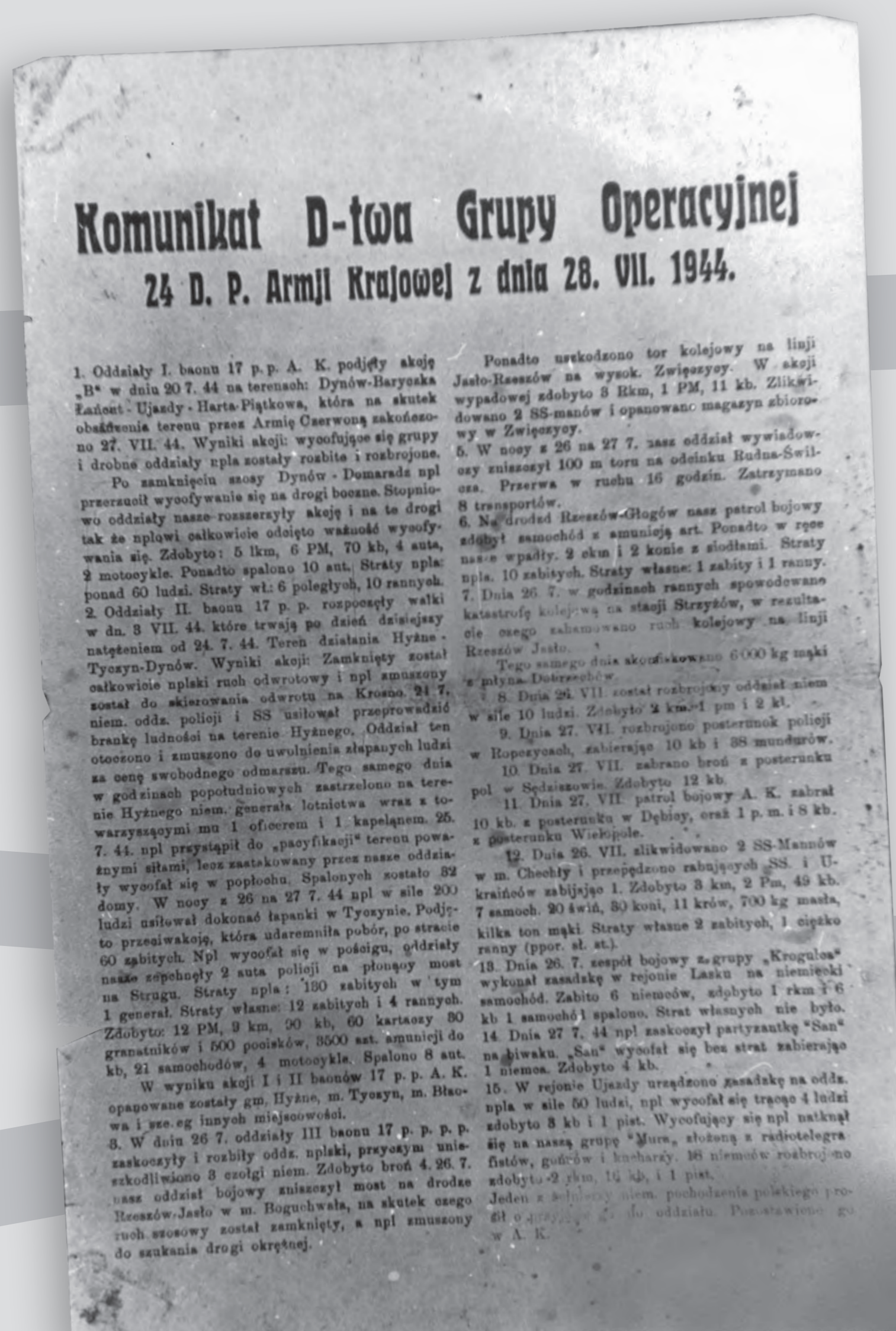

↑ Pluton Wojskowej Służby Ochrony Powstania pod dowództwem ppor. Antoniego Jazłowieckiego ps. „Ajt” w czasie akcji „Burza” przed bramą PZL w Rzeszowie

📍 AIPN Kraków, kolekcja Andrzeja Zagórskiego

→ Komunikat Dowództwa Grupy Operacyjnej 24. Dywizji Piechoty Armii Krajowej z 28 lipca 1944 r.

📍 AIPN Kraków, kolekcja Andrzeja Zagórskiego

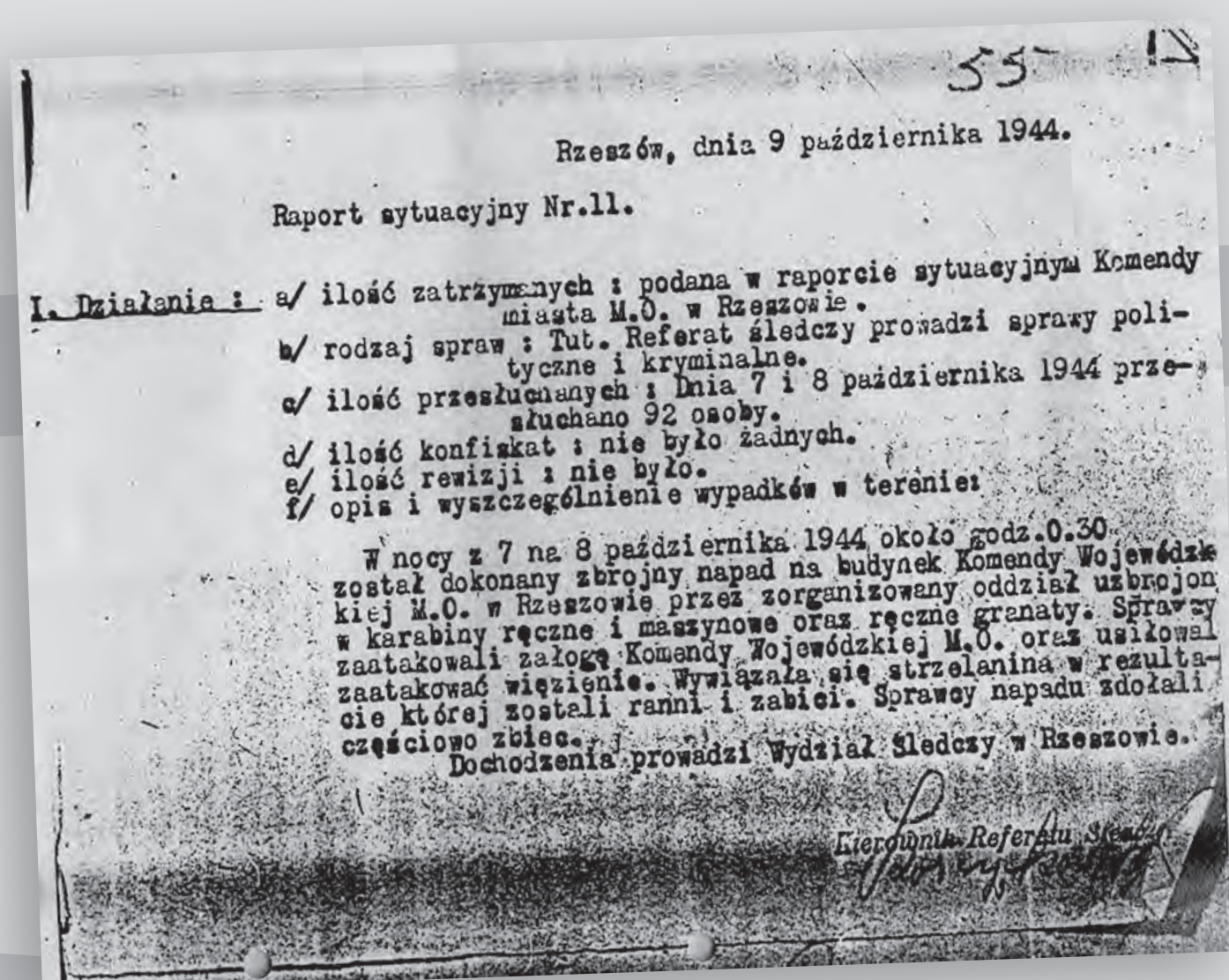
W 1944 r. zrealizowano akcję „Burza”. Oddziały AK wspierały Armię Czerwoną, a ich podstawowym celem było przejęcie kontroli nad wyzwalanymi terenami. Inspektorat AK Rzeszów przystąpił do „Burzy” jako Grupa Operacyjna 24. DP pod dowództwem Łukasza Cieplińskiego. Prowadzono intensywne walki z Niemcami. Gdy 2 sierpnia do Rzeszowa wkroczyła Armia Czerwona, ujawniły się tam polskie władze cywilne Delegatury RP, a służbę porządkową objęli żołnierze AK. Sytuacja ta nie trwała jednak długo, ze względu na sowieckie represje.

6 sierpnia 1944 r. płk Kazimierz Putek ps. „Zworny”, komendant Podokręgu AK Rzeszów, wydał rozkaz wstrzymania „Burzy”. Żołnierze ponownie przeszli do konspiracji.

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Okupacja sowiecka

Jesienią 1944 r. na terenach zajętych przez Armię Czerwoną nastąpiła fala komunistycznych represji. Aresztowani żołnierze AK trafiali do więzień, obozów, byli wywożeni do łagrów w ZSRS. W podrzeszowskich lasach przeprowadzono egzekucje więźniów. Łukasz Ciepliński zdecydował o reorganizacji struktur AK i przystąpieniu do kontrakcji. Organizował działania propagandowe przeciwko PKWN. Nakazał żołnierzom AK rekwirować i ukrywać księgi parafialne, aby zakłócić prowadzony przez komunistów bezprawny pobór do wojska. Utrudniano ściąganie kontyngentu. Prowadzono działania kontrwywiadowcze.

← Aby ratować aresztowanych żołnierzy AK przed wywózką do łagrów, Ciepliński podjął śmiałą decyzję o ataku na Zamek Lubomirskich w Rzeszowie, wówczas główne więzienie Rzeszowszczyzny.

Nieudana próba uwolnienia więźniów została przeprowadzona w nocy z 7 na 8 października 1944 r. Współczesne zdjęcie Zamku Lubomirskich w Rzeszowie

📷 Jakub Izdebski

← Korytarz aresztu Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Rzeszowie, zdjęcie współczesne

📷 Mirosław Surdej

←← Kopia raportu KPMO w Rzeszowie, dotyczącego m.in. ataku na Zamek Lubomirskich

📷 AIPN Kraków, kolekcja Andrzeja Zagórskiego

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

***W pracy i walce widziałem tak wielkie
umiłowanie Ojczyzny, bohaterstwo
i bezgraniczne poświęcenie i oddanie sprawie,
że ze wzruszeniem myślę o nich i Bogu
dziękuję, że pozwolił dowodzić mi synami
bohaterskiej ziemi rzeszowskiej.***

gryps Łukasza Cieplińskiego z 20 stycznia 1951 r. do syna Andrzeja

→ Grupa podległych Cieplińskiemu żołnierzy
Kierownictwa Informacji i Propagandy „Wedeta”.
Żołnierze „Wedety” prowadzili „mały sabotaż”,
wywiad, drukowali prasę konspiracyjną,
uczestniczyli w akcji „N”

📷 AIPN Rzeszów

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Druga konspiracja

Zakończenie II wojny światowej nie przyniosło Polsce wolności. Walka o niepodległość była więc kontynuowana. Dalszą walkę miała kontynuować organizacja „NIE” („Niepodległość”). W maju 1945 r. zastąpiła ją Delegatura Sił Zbrojnych na Kraj.

We wrześniu 1945 r. powołano Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość – Ruch Oporu bez Wojny i Dywersji (WiN). Organizacja w założeniach miała charakter społeczno-polityczny. Deklarowano rezygnację z walki zbrojnej. Skupiono się na prowadzeniu przedwyborczych akcji informacyjno-propagandowych i wywiadzie. Trzy kolejne Zarządy WiN działające w latach 1945–1946 zostały rozbite przez UB.

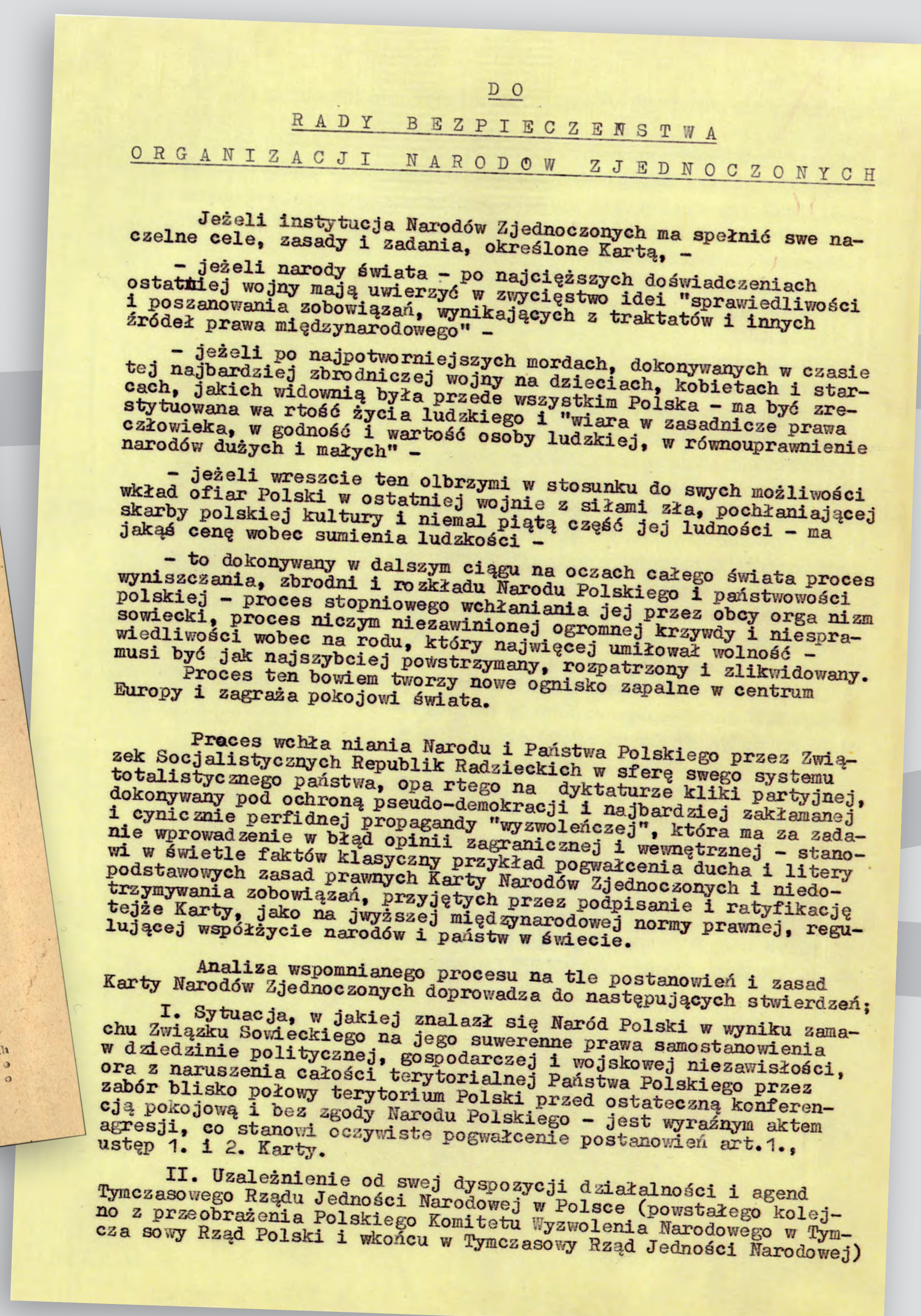

← Krzyż Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość
■ Mirosław Surdej

→ → W czerwcu 1946 r. działacze Zrzeszenia WiN przygotowali Memoriał Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość do Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych, dotyczący dramatycznej sytuacji w Polsce.

■ W. Frazik, T. Łabuszewski, *Memoriał Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość do Rady Bezpieczeństwa ONZ*

→ „Orzeł Biały” pismo Zrzeszenia WiN
■ AIPN Warszawa

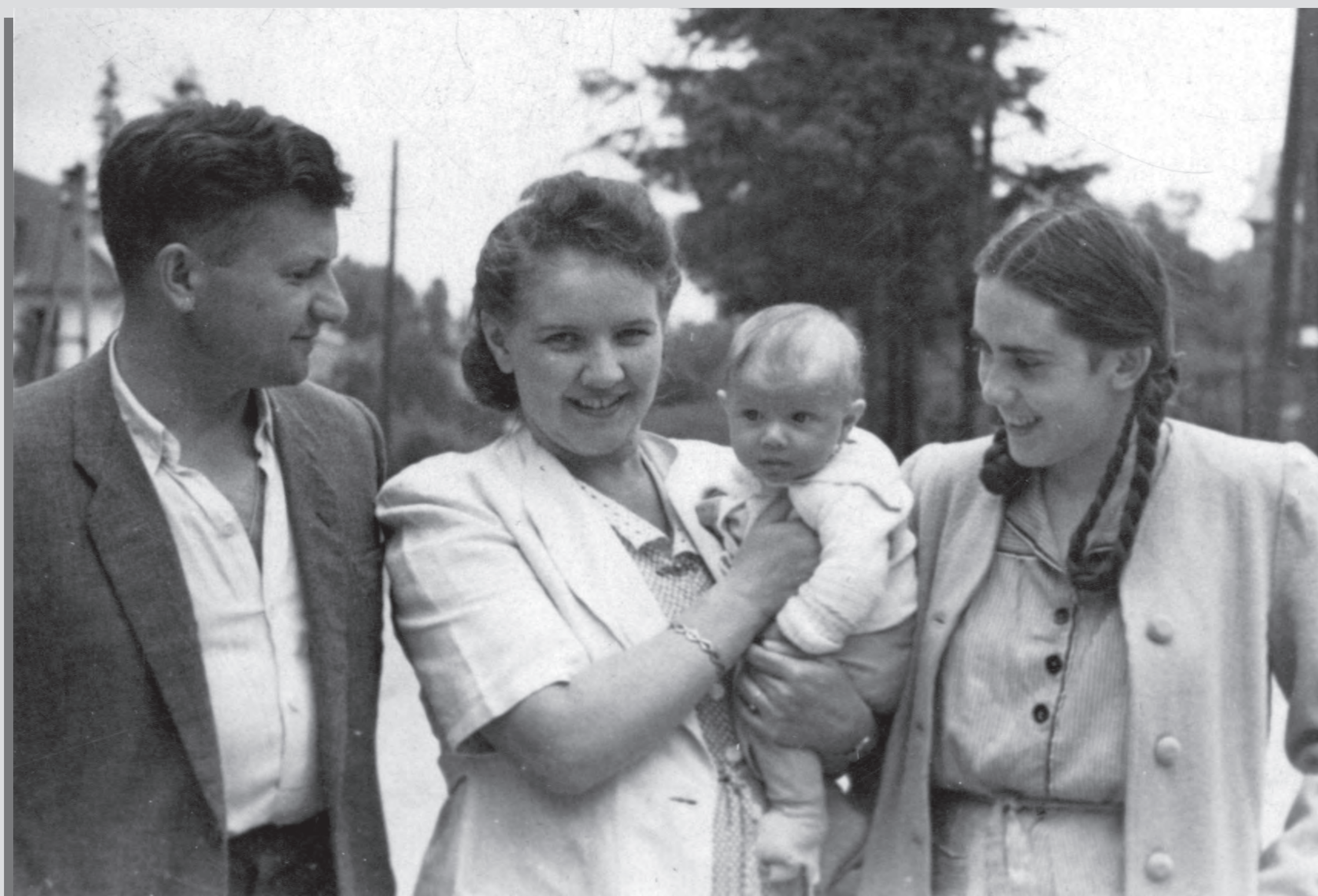
INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Na początku roku 1945 Łukasz Ciepliński przeniósł się do Krakowa. Otrzymał awans do stopnia podpułkownika. Został szefem sztabu Krakowskiego Okręgu „NIE”. Następnie pełnił funkcję szefa sztabu Okręgu Kraków DSZ, jednocześnie był komendantem Podokręgu Rzeszów DSZ.

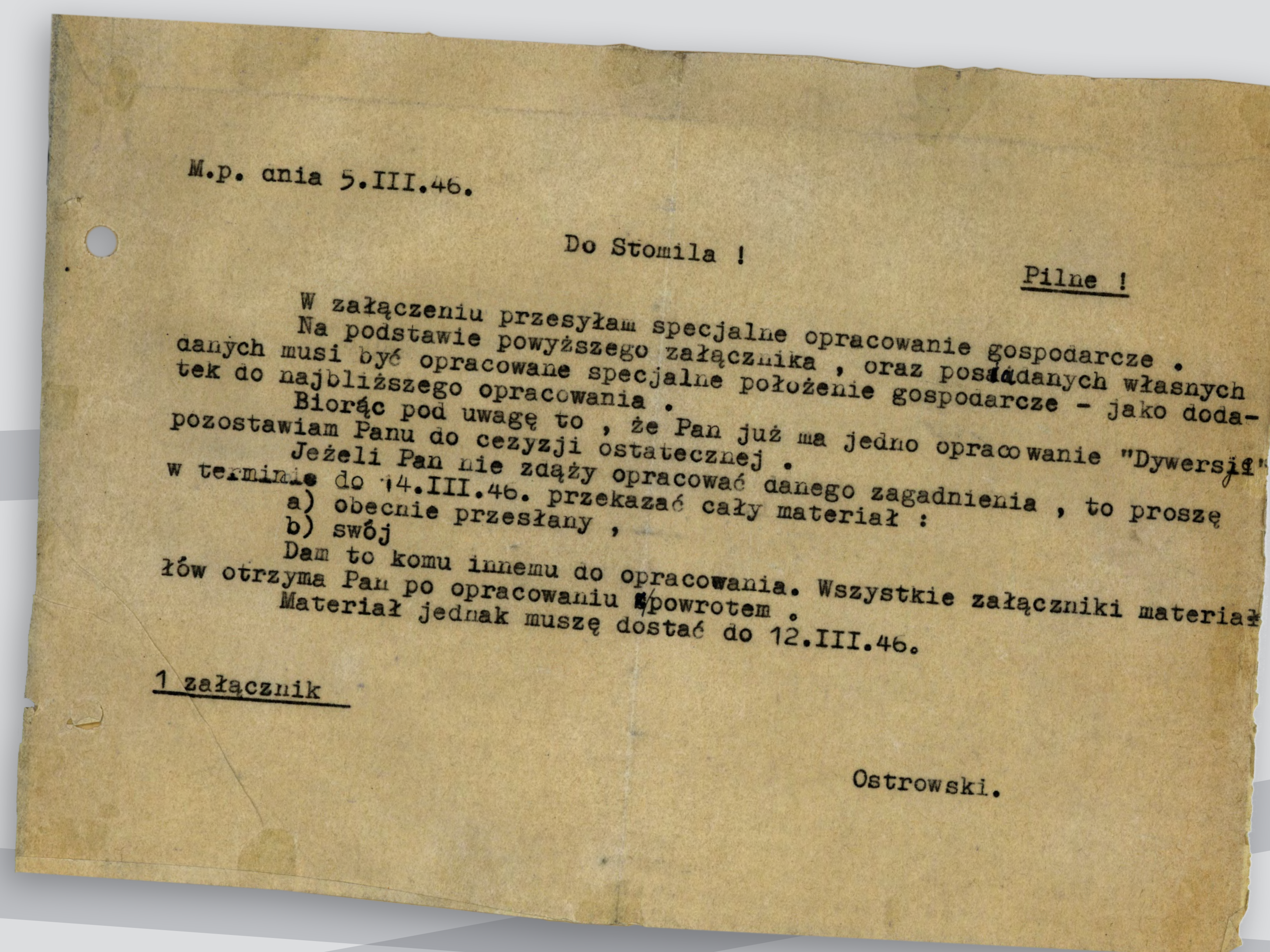
W sierpniu 1945 r. został komendantem Okręgu Kraków DSZ. Od września był prezesem Wydziału (Okręgu) WiN Kraków. W grudniu 1945 r. mianowano go prezesem Obszaru Południowego WiN. Działalność konspiracyjna Cieplińskiego obejmowała wywiad, propagandę i samoobronę.

Od stycznia 1947 r. pełnił funkcję prezesa IV Zarządu WiN. Zamieszkał w Zabrze pod fałszywym nazwiskiem Marian Kaczmarek.

→ Pismo Łukasza Cieplińskiego skierowane do sieci wywiadowczej „Stomil”
AIPN Warszawa

↑ Ostatnie zdjęcie Łukasza Cieplińskiego z rodziną z lipca 1947 r. W sierpniu 1945 r. Łukasz Ciepliński ożenił się z Jadwigą Sicińską (1908–1990), mieli syna Andrzeja (1947–1972). Na fotografii Jadwiga Cieplińska trzyma syna Andrzeja
AIPN Kraków

1947

Prezes IV Zarządu WiN

Jako prezes IV Zarządu WiN ppłk Łukasz Ciepliński uaktywnił wywiad polityczny i wojskowy, zweryfikował kadry, uruchomił szlaki przerzutowe na Zachód, nawiązał kontakty z hierarchami kościoła katolickiego. Wystosował także apel do działaczy socjalistycznych – „List otwarty do polskich socjalistów”, w którym przestrzegał przed taktyką komunistów wobec PPS.

Jednakże 10 października 1947 r. na spotkaniu IV Zarządu w Zakopanem podjęto decyzję o zawieszeniu działań WiN. Wynikała ona z braku widocznych perspektyw na realną zmianę sytuacji w Polsce.

28 listopada 1947 r. Łukasz Ciepliński został aresztowany. Zatrzymano również wielu działaczy Zrzeszenia, w tym prezesów poszczególnych obszarów. Rozbicie IV Zarządu zakończyło działalność WiN.

➤ Zdjęcia sygnalityczne Łukasza Cieplińskiego
 AIPN Warszawa

➔ Grypsy Łukasza Cieplińskiego – listy pisane w tajemnicy w celi śmierci, jego swoisty testament ideowy. Oddają stan ducha Cieplińskiego na kilka miesięcy przed śmiercią
 AIPN Rzeszów

Do Braci i Waleriuszynie
 wszyscy za Polskę - Polska umiera
 będą za nią. Zostaje Ameryce
 To nasza krew, wasz syn i
 My jako ojcowie - daliśmy
 wstąpił mnie dziecku.
 Zrobili ze mnie zbawca
 śmierci. Prowadzi jedyną

W tym celu zwycięży. Nad
 wszystkim zapanuje idea
 Chrystusowa, Polska nie
 będzie już na świecie
 i nie będzie już
 i nie będzie już
 i nie będzie już

INSTYTUT
 PAMIĘCI
 NARODOWEJ

Wyrok

Śledztwo przeciwko Łukaszo-
wi Cieplińskiemu i działaczom
IV Zarządu Zrzeszenia WiN, pro-
wadzone w więzieniu mokotow-
skim w Warszawie, miało bardzo
brutalny przebieg.

Proces IV Zarządu WiN toczył się
przed Wojskowym Sądem Rejono-
wym w Warszawie. 14 października
1950 r. ppłk Łukasz Ciepliński zo-
stał skazany na pięciokrotną karę
śmierci. Udało mu się przekazać
poza mury więzienia grypsy – nie-
zwykle świadectwo ostatnich ty-
godni jego życia.

Wyrok został wykonany 1 marca
1951 r. Łukasza Cieplińskiego za-
mordowano strzałem w tył głowy.
Wraz z nim zginęli również Adam
Lazarowicz, Mieczysław Kawalec,
Józef Batory, Franciszek Błażej,
Karol Chmiel, Józef Rzepka. Do dzi-
siaj trwają próby ustalenia miejsca
ich pochówku.

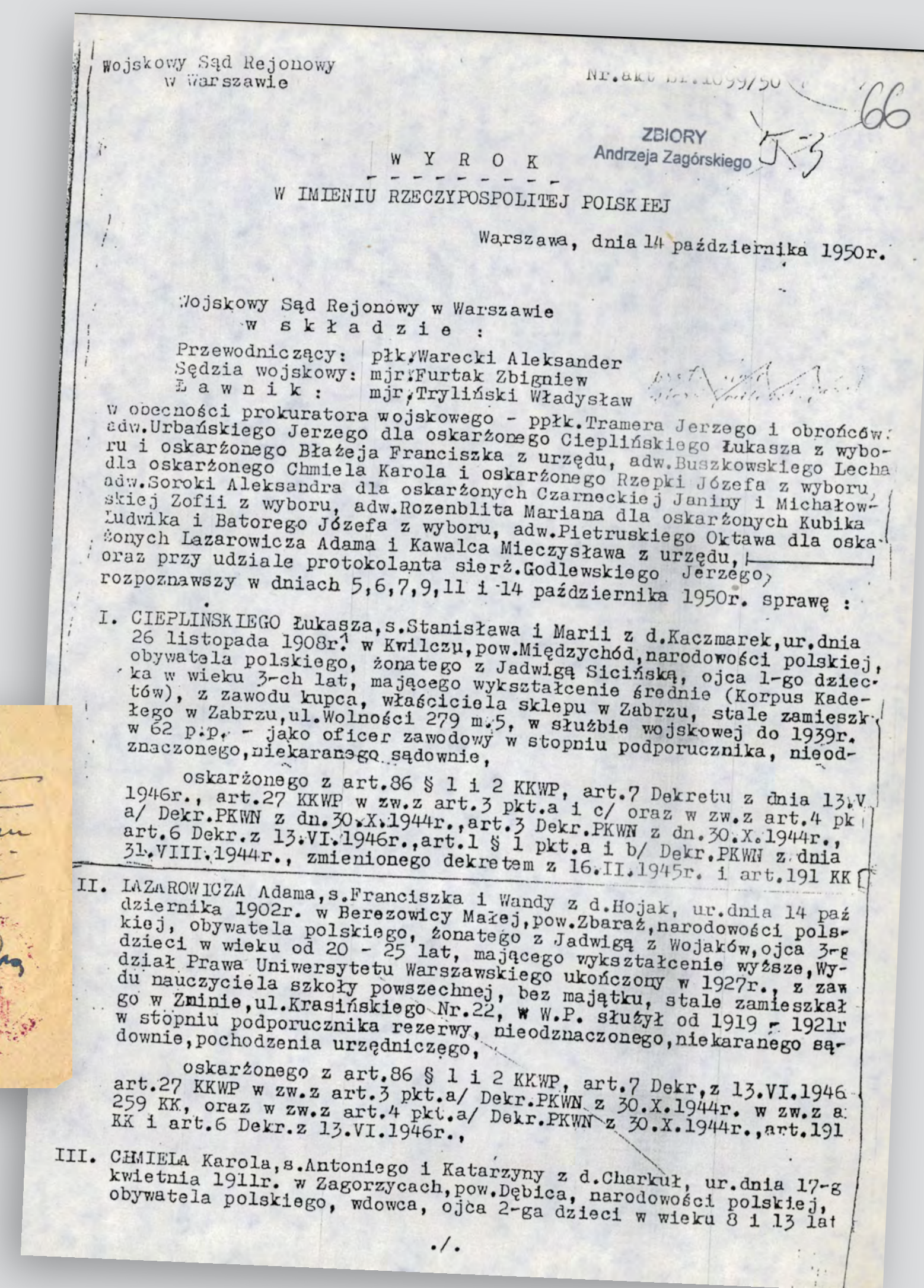
Dzień 1 marca od 2011 r. obcho-
dzony jest jako Narodowy Dzień
Pamięci Żołnierzy Wyklętych.

→ 3 maja 2007 r. Łukasz Ciepliński
został pośmiertnie odznaczony Orderem
Orła Białego. 1 marca 2013 r. został
awansowany do stopnia pułkownika.
Fragment pomnika płk. Łukasza
Cieplińskiego i IV Zarządu
Zrzeszenia WiN w Rzeszowie.
■ Mirosław Surdej

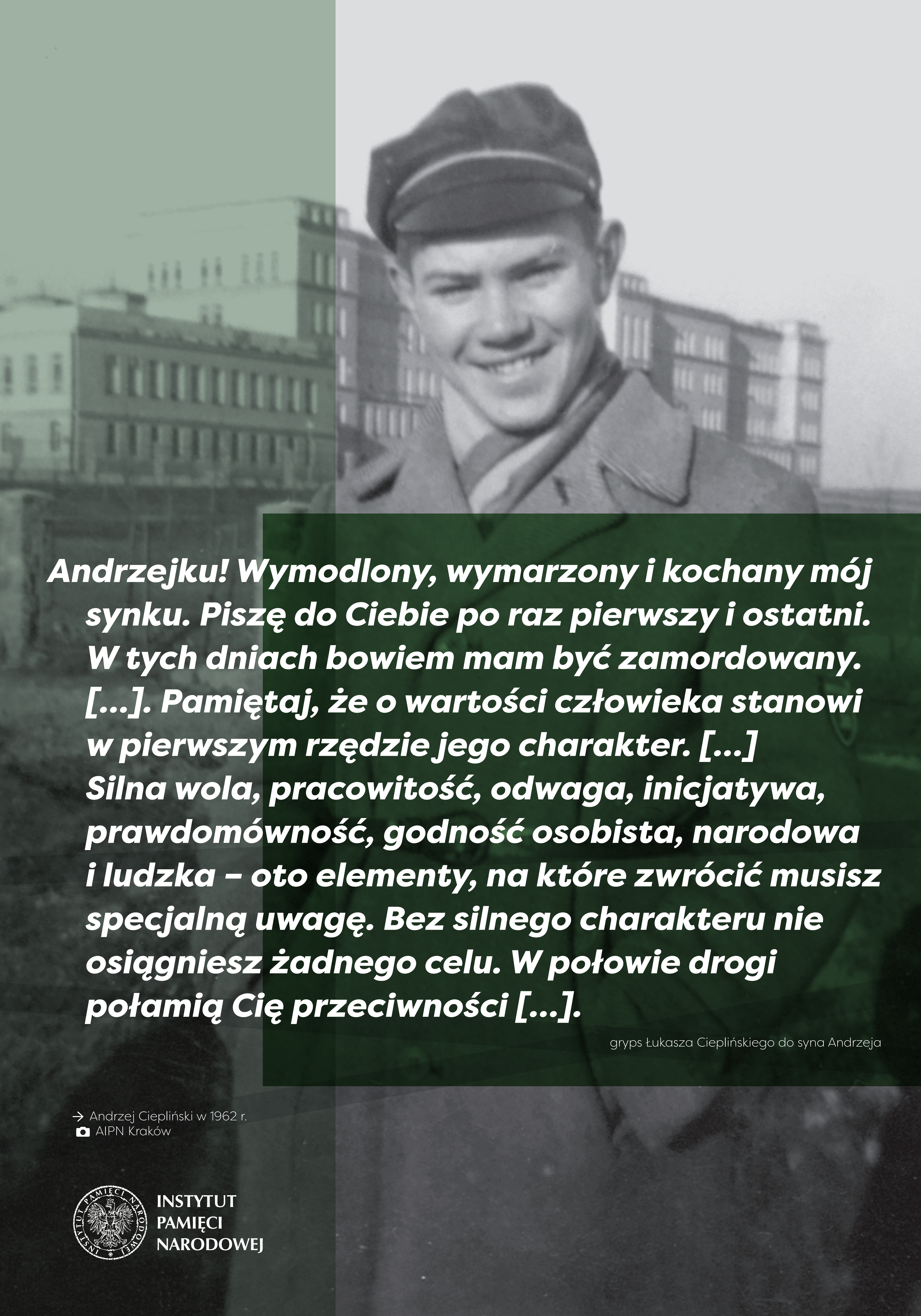

↑ Skrócony odpis aktu zgonu
Łukasza Cieplińskiego
■ Szkoła Podstawowa nr 28
im. Łukasza Cieplińskiego w Rzeszowie

➤ Pierwsza strona wyroku Wojskowego
Sądu Rejonowego w Warszawie
z dnia 14 października 1950 r.
■ AIPN Kraków, kolekcja
Andrzeja Zagórskiego

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Andrzejku! Wymodlony, wymarzony i kochany mój synku. Piszę do Ciebie po raz pierwszy i ostatni. W tych dniach bowiem mam być zamordowany. [...]. Pamiętaj, że o wartości człowieka stanowi w pierwszym rzędzie jego charakter. [...] Silna wola, pracowitość, odwaga, inicjatywa, prawdomówność, godność osobista, narodowa i ludzka – oto elementy, na które zwrócić musisz specjalną uwagę. Bez silnego charakteru nie osiągniesz żadnego celu. W połowie drogi połamię Cię przeciwności [...].

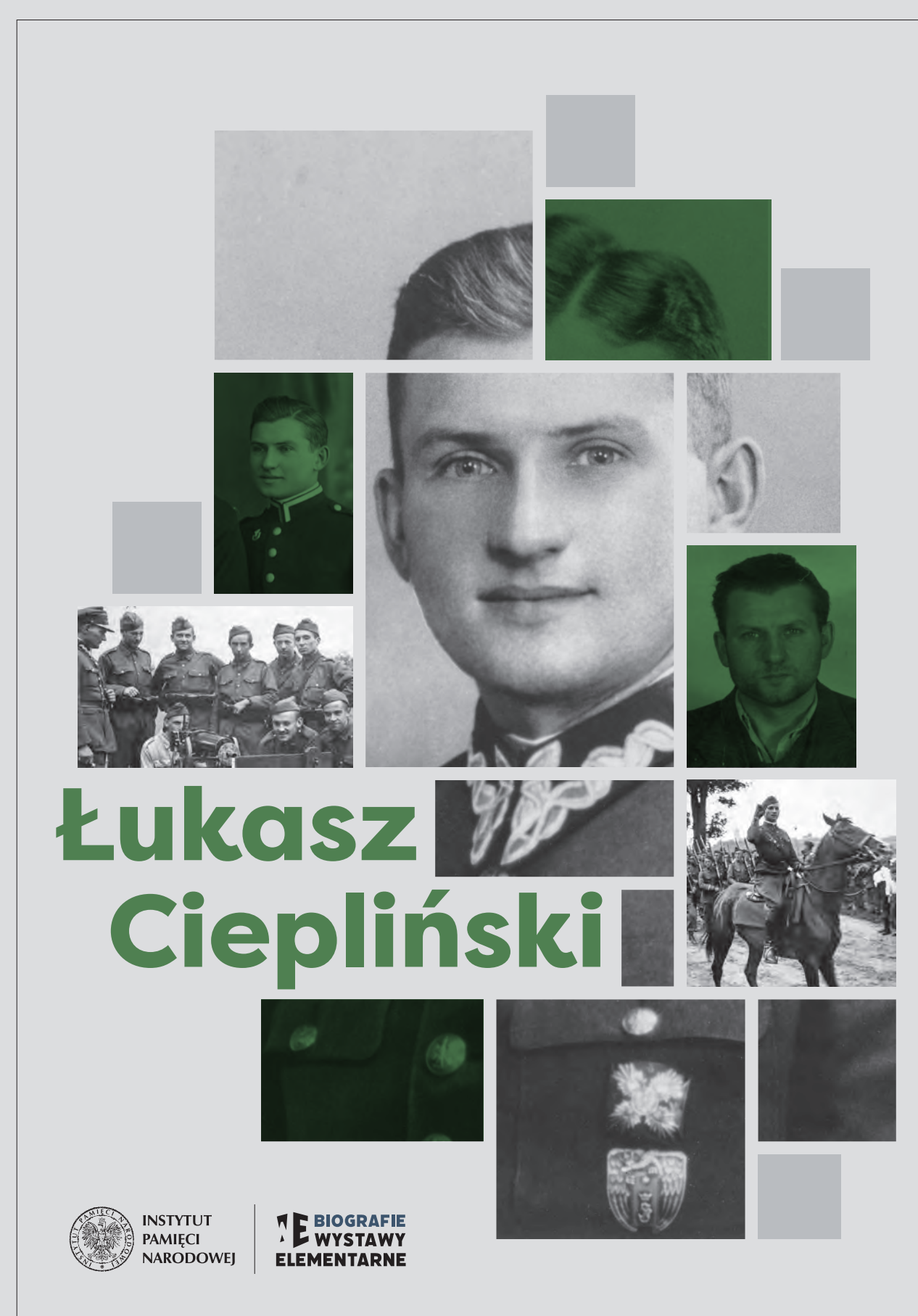
gryps Łukasza Cieplińskiego do syna Andrzeja

→ Andrzej Ciepliński w 1962 r.
📷 AIPN Kraków

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Zobacz więcej wystaw z serii na www.edukacja.ipn.gov.pl

Zobacz inne wystawy Elementarne:

Autor Wystawy: Katarzyna Kyc

Recenzja: dr Mirosław Surdej

Korekta: dr Magdalena Baj

koncepcja graficzna serii: Paulina Żak

skład: Szymon Węglowski

W wystawie wykorzystano zdjęcia i dokumenty z Kancelarii Prezydenta RP, Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, Archiwum Państwowego w Rzeszowie, Szkoły Podstawowej nr 28 im. Łukasza Cieplińskiego w Rzeszowie, Szkoły Podstawowej im. Armii Krajowej w Błazowej Dolnej oraz fotografie autorskie: Mirosława Surdeja i Jakuba Izdebskiego.

**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**